

Eörsi István

Visszapillantás a Király utcából

Tegnap, augusztus 11-én értesültem arról, hogy a VII. kerületi önkormányzat a napokban kifizette a Király utca 25. számú ház önkényesen beköltözött lakói közül hat család számára a végrehajtási illetéket. Ez azt jelenti, hogy az érintettek bármikor utcára tehetők. Csak remélni lehet, hogy az a jelenlegi körülményeink között optimális megállapodás, amelyet a fővárosi önkormányzat képviselőjében Demszky Gábor kötött a zuglói önkormányzatot képviselő Balázs Istvánnal, továbbá Horváth Aladárral, a Roma Polgárjogi Alapítvány vezetőjével, visszatartja majd a többi kerület tisztviselőit is attól, hogy az önkényes beköltözés és a kényszerkilakoltatás csomóját az ügyességet igénylő, bonyolult oldási-bogozási művészet alkalmazása helyett karddal vágják ketté. A megállapodás szerint ugyanis a fővárosi önkormányzat vezetése anyagi lehetőséget biztosít a kerületi önkormányzatok számára, hogy létrehozassák a Családok Átmeneti Otthonainak hálózatát, a kerületi önkormányzatok pedig ezek felépítését „folyamatosan biztosítják a jelenleg kilakoltatott családok lakhatását”. Bizakodjunk tehát abban, hogy a végrehajtási illetéket a VII. kerületi képviselői csak krózius gesztusból fizették ki az „így mulat egy magyar úr” mintájára. Ez a gesztus azonban visszakalauzolt a Király utca 25.-be, a roma családok kilakoltatásáról szóló vita kiindulópontjára. Ha már itt vagyok, hadd pillantsak vissza, szándékolt szubjektívítással, néhány tanulságra.

Számomra ennek a vitának kettős tétje volt. Július 14-én, pénteken megtudtam, hogy Koromzay Annamária szabad demokrata alpolgármester hétfőre becitálta magához a Király utca 25. számú ház 18 roma családjának – mintegy nyolcvan lakónak – a képviselőit, hogy közöljék vele döntésüket: hajlandók-e átmeneti szállásra költözni vagy inkább a hajléktalanságot választják. Az átmeneti szállások közül csak az anyaszállók jöhettek volna szóba, vagyis a családoknak szét kellett volna szakadniuk (mert férfiak és nagykorú gyerekek ilyen szállókban nem helyezhetők el), ráadásul ezekben sem volt már hely. A családok tehát el-tökélték, hogy megjelennek ugyan a polgármesteri hivatalban, de a lakásból ki nem mennek, csak ha védő-örző izompacsirták verik ki onnan őket. Megtudtam azt is, hogy noha önkényes lakásfoglalókról van szó, ezek ebben az esetben senkinek sem foglalják el a helyét, mert a szóban forgó házat korábban már kiürítették és lebontásra ítélték. Városfejlesztési szempontból sem indokolta semmi, hogy üstöllést utcára penderítsék őket, mert a ház műemlék, így hát ez idő szerint le sem bontható. Böven lett volna idő arra, hogy a családok problémáit egyenként próbálják megoldani. Írásomnak tehát – és ez volt az első számú tét – hétfőn meg kellett jelennie, hogy meghíúsítsa az erre a napra tervezett, tragikus végkimenetelűnek ígérkező akciót. Ezért nem kerestem fel a kerület szabad demokrata illetékeseit: haladéktalanul meg kellett írnom a cikket, és helyzetmegítélésük amúgy sem befolyásolta volna a hétfőre tervezett eseményt.

A másik tét, amiért a vitát kiprovokáltam, nem szociális, hanem tisztán politikai természetű. Meg szerettem volna tudni, hogy a Szabad Demokraták Szövetsége, amelynek alapító tagja vagyok, érez-e még magában annyi emberjo-

gi elkötelezettséget, amennyi egy ennyire tragikus és népszerűtlen, mondhatnám: népszerűtlensége miatt különösen tragikus ügy elvállalásához szükséges. Azt kell mondanom, hogy ebből a szempontból is meg lehetek elégedve. A párt elnöke a kirobbanó vita hatására és eredendő ösztöneinek sugallatára azt tette, amit tennie kellett. Kimondta, hogy van néhány olyan követelmény, „amelyből egy liberális párt nem en-

Úgy tesz, mintha két rossz szélsőség között kellene az igazságot képviselnie, pedig az igazság ezúttal sem középen van. Azért osztotta rám az egyik rossz véglet megtisztelő pozícióját, mert „romákra specializálódott női Schuster Lórántnak” neveztem Koromzay Annamária szabad demokrata alpolgármestert

gdedhet, az önkényes lakásfoglalók kilakoltatása esetén sem”. Magyar Bálint szerint „a tulajdon bizonyos esetekben korlátozható. Nem szakíthatók szét családok, nem kerülhetnek utcára gyerekek”. „Gyermekek nem maradhatnak eltiltás nélkül.” Sőt: „Nem maradhat senki fedél nélkül. Ha az önkormányzat kilakoltat, átmeneti szállásról lehet gondoskodnia.” Ennél többet én sem állítottam, hiszen az önkényes lakásfoglalás szerintem is csak kétségbeesett akció, mely új konfliktusokat szül és tartósan semmit sem old meg. Örültem tehát a pártelnök elvi állásfoglalásának, és még inkább annak, hogy ezt tett is követte: a Demszky Gábor által is aláírt megállapodás.

Azt is érzékelnem kellett azonban, hogy a párt alapelveinek erodálódása a szabad demokrata apparátusban, még a legfelső tisztviselők körében sem vált ki megütközést. Sőt nem egy esetben maguk a tisztviselők a bajok kútfejei. Ungár Klára ügyvivő és Molnár István VII. kerületi szabad demokrata elnök például csupán egyetlen „közismert liberális gondolatról” tud: arról, „hogy a tulajdon védelmet élvez”. Joggal nevezi Tamás Gáspár Miklós a praktikus embertelenség általuk remekelt jópofa dokumentumának irályát és a benne foglaltakat fideszesnek. És hova soroljuk Gál György VII. kerületi szabad demokrata frakcióvezetőt, aki levélben szólította fel Horváth Aladárt arra, hogy bocsássa a Király u. 25. számú házból kilakoltatandó romák rendelkezésére a Roma Polgárjogi Alapítvány számára ingyenesen kiutalt bérleti ingatlant? Ez az ingyenes kiutalás egyébként Magyar Bálint cikkében is szerepel mint szabad demokrata érdem. Csak hogy a 660 négyzetméteres romos épületet a Roma Polgárjogi Alapítvány hozhatja rendbe 30 millió forintért, amiért tíz évig nem kell majd lakbért fizetnie. Olyan segítség ez tehát, amelylyel csak visszafogottan hengegetünk. De Gál György nem csak henceg. Annak a reményének ad hangot, miszerint „most Önök is élnek a lehetőséggel, hogy bebizonyítsák a kerület lakosságának és az Önök ellen szavazóknak, hogy az előlegezett bizalommal élni kívánunk”. A frakcióvezető úr Székesfehérvár és Zámoly után – megemlíthetném a Roma Polgárjogi Alapítvány küzdelmeinek egyéb helyszíneit, például a VII. kerületet is – előlegezett bizalomról beszél. Az sem zavarja, hogy a szerződésben írva áll: a kiutalt ingatlant az alapít-

vány kizárólag roma közösségi központ céljára veheti igénybe. „Gál György, frakcióvezető, SZDSZ” aláírással ékeskedő levele mindnyájunkat kompromittál, és csak azt bizonyítja, hogy szerzője a roma érdekvédelemnek még a gondolatától is viszolyog.

Magyar Bálint kényszerítve érzi magát arra, hogy helyes álláspontjának kifejtése közben azokat védelmezze, azokkal szemben fellép. Ehhez támadnia kell azokat, akikkel lényegében egyetért. Az én cikkem stílusát például éppolyan elfogadhatatlannak nevezi, mint Ungár Klára és Molnár István „kutyapicsázó” megnyilatkozását. Úgy tesz, mintha két rossz szélsőség között kellene az igazságot képviselnie, pedig az igazság ezúttal sem középen van. Azért osztotta rám az egyik rossz véglet megtisztelő pozícióját, mert „romákra specializálódott női Schuster Lórántnak” neveztem Koromzay Annamária szabad demokrata alpolgármestert, és MIÉP-es búzünek mondtam egy újságnyelvetését. A pártelnök elítél, amiért „az országos tanács egyik tagja, megfelelő tájékozódás és pontos ismeretek nélkül» miépes búzt« emleget tagtársunkkal kapcsolatban”. Koromzay csak „pontatlanul és félreérthetően fogalmazott”.

Ettől a vádtól meg kell védenem az alpolgármesternőt. Senki sem fogalmazhatott volna pontosabban nála. Ezt mondta a romákról, ráadásul a saját önkormányzati lapjában: „Érvrendszerük, hogy szociális meg emberi jogai vannak, nem él meg, hiszen viselkedésükkel az összes körülöttük élő ember hasonló jogait veszik semmibe.” És: „... kimondható, hogy ezekkel az emberekkel érdemben nem kell törődnünk.” Ki az a tökféj, aki ezt félre tudja érteni? És ki az a zseniális stilisztika, aki ezt a szemléletet félreérthetlenebbül fogalmazná meg? Miért kell az ilyen véleményt hangoztató személyről életrajzi kutatásokat végezni, mielőtt minősíteném minősíthetetlen nyilatkozatát? És akik engem megrónak a stílusomért, miért mentegetik az idézett, iszonyatos mondatokat? Csak nem képvisel ez a felfogás a párton belül olyan erőt, amellyel nem tanácsos szembeszállni? A pártelnök Koromzay egyéb érdemeiről értekeznek. Am ezeknek az érdemeknek is csak akkor adható hitel, ha nyilatkozatát előbb tartalmának megfelelően értékelik azok, akik a párt nevében beszélnek.

A Népszava összefoglaló címet talált a hozzászólásokhoz: „Szabadság kontra szolidaritás.” Magyar Bálint nézete szerint azonban „a szabadság és a szolidaritás nem állhat alternatív viszonyban egymással”. A szabad demokrataknak az egymással ütköző értékekből adódó konfliktusokra olyan válaszokat kell adniuk, „amelyek minden érték egyidejű érvényesülését lehetővé teszik”. Szerintem erre majd a mennyországban kell különösebb súlyt fektetnünk. Itt, a Földön inkább az értékek igazságos hierarchiáját próbáljuk megteremteni. Ha például a tulajdon az étellel kerül nyers konfliktusba, akkor az élet pártját kell fognunk. A Népszava címe nem a „kontra” szó miatt pontatlan, hanem azért, mert nem derül ki belőle, hogy kinek a szabadsága ütközik a szolidaritással, és ez a „szabadságellenes” szolidaritás kiket karolna fel. A szabadság ebben az ellentét-párban a tulajdonnal azonosul, a szolidaritás pedig a nyomorultak vígasza. Holott a szolidaritás mindenkit megillet, akit igazságatlanság ér. Szabadságra pedig elsősorban a nyomorultaknak van szükségük. A hajléktalannak arra sincs szabadságuk, hogy félelem nélkül és jó lelkiismerettel végezzék el anyagcseréjüket a tündökletes ég alatt. A nyomor: totális szabadsághiány.